एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
Everest Insurance Company Ltd.

केन्द्रीय कार्यालय: हात्तीसार, पोष्ट बक्स: १०६७५, काठमाडौं, नेपाल
फोन: ०१-४४४४७१७, ४४४४७१८, ४४४५०९०, ४४४५०९१, ४४४५०९२, फ्याक्स: ९७७-१-४४४४३६६
E-mail: info@eic.com.np, Web: www.everestinsurance.com

निक्षेपकर्ता / ऋणी बीमालेख

अनुसूचीमा उल्लिखित प्रस्तावकबाट **एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.** (यसपछि बीमक भनिएको) लाई प्राप्त प्रस्ताव, आवश्यक कागजात, विवरण र उद्घोषणमा उल्लिखित विषयमा सहमत भई स्वीकार गरिएको तथा बीमाशुल्क समेत प्राप्त भएकोले बीमा अवधिभित्र बीमालेख अन्तर्गत कुनै दावी परेमा बीमालेखको अधीनमा रही प्रस्तावक (संस्था) लाई क्षतिपूर्ति रकम भुक्तानी गर्न बीमक मन्जुर गर्दछ । यस बीमालेख अन्तर्गत संस्थाले आफ्ना बीमित (निक्षेपकर्ता, सदस्य वा ऋणी) को घातक रोग बीमा (Critical Illness) वा दुर्घटना बीमा वा औषधोपचार बीमा वा एक भन्दा बढी बीमा सुरक्षण प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

खण्ड १ : सामूहिक दुर्घटना बीमालेख

यस बीमालेख बहाल रहेको अवधिभर कुनै पनि समयमा बीमित सदस्यलाई कुनै प्रबल, बाहिरी तथा देख्न सकिने माध्यमबाट हुनगएको दुर्घटनाको एक मात्र वा प्रत्यक्ष कारणबाट मृत्यु वा कुनै शारीरिक अंगभंग हुन गएमा कम्पनीले यस बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लिखित सुविधाहरूको अधीनमा रही देहाय बमोजिमको लाभको तालिकाको अनुसार भुक्तानी दिइनेछ ।

लाभको तालिका		
खण्ड	**घटना**	**लाभ**
	दुर्घटना घटेको १८३ दिनभित्र त्यस्तो दुर्घटनाको एक मात्र वा प्रत्यक्ष कारणबाट बीमितको	
(क)	मृत्यु भएमा	बीमाङ्क रकमको १००%
(ख)	स्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा अ) निको नहुने गरी दुवै आँखाको दृष्टि पूर्ण क्षति भएमा, वा आ) दुवै हातको नाडी वा दुवै खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथिदेखि शारीरिक रूपले काम नलाग्ने भएमा, वा इ) एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथिदेखि र एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रूपले क्षति भएमा	बीमाङ्क रकमको १००%
(ग)	स्थायी आंशिक अशक्तता भएमा अ) एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रूपले क्षति भएमा, वा आ) एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथिदेखि शारीरिक रूपले काम नलाग्ने गरी क्षति भएमा, वा इ) बोल्ने क्षमता पूर्ण रूपले क्षति भएमा, वा ई) दुवै कानको सुन्ने शक्ति पूर्ण रूपले क्षति भएमा	बीमाङ्क रकमको ५०%
घ)	अन्य कुनै अंगभंग भएमा	सम्बन्धित बिशेषज्ञले शारीरिक क्षतिको समानुपातिक हुने गरी निर्धारण गरेको बीमाङ्कको प्रतिशत ।

द्रष्टव्य:

क) माथि उल्लेख भएको हात, खुट्टा वा आँखाको दृष्टिको क्षति भई भविष्यमा निको हुने वा नहुने यकिन हुन नसकेको अवस्थामा दुर्घटना भएको दिनदेखि १८३ दिनसम्म निको नभएमा पूर्ण रूपले क्षति भएको मानिनेछ ।

ख) माथि उल्लिखित एक भन्दा बढी दावी योग्य घटनाहरू भएमा प्रत्येक घटनाको लागि निर्धारित रकम र कुल भुक्तानी रकम सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्क रकमभन्दा बढी हुने छैन ।

१.१ दावी नपाइने अवस्थाहरू (अपवाद)

देहायको अवस्थामा दावी भुक्तानी गरिने छैन:

१. जानी जानी आफैले लगाएको चोट, आत्महत्या वा आत्महत्याको प्रयास

२. मादक पेय, लागु पदार्थ औषधि वा उन्मादक पदार्थको सेवनको कारणबाट

३. प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त हवाई जहाज वा तातो हावाको मद्दतबाट उड्ने बेलुनमा यात्रीको रूपमा यात्रा गर्दा बाहेक,

४. घोडा दौड, बन्जी जम्पिङ्ग, प्यारा ग्लाइडिङ्ग, साइकल, मोटर साइकल वा अन्य कुनै प्रकारको सवारी साधनको दौड, पर्वतारोहण, हिउँमा खेलिने खेलहरू लगायत कुनै पनि प्रकारका जोखिमपूर्ण खेलहरूमा संलग्न भएमा,

५. कुनै कानून उल्लंघन गर्दा उत्पन्न भएको वा सो को परिणामस्वरूप भएको घटना

६. दुर्घटनाबाट नभई भएको उद्वेग वा स्नायु सम्बन्धी चोट वा खराबी,

७. मानव जीवन रक्षा गर्ने प्रयास बाहेक अनावश्यक खतरा मोल्ने कार्य

८. युद्ध, अतिक्रमण, विदेशी सैन्य कारवाही, घोषित वा अघोषित, गृह युद्ध, सैनिक बिद्रोह, राज्य क्रान्ति तथा युद्ध समानका घटनाहरू,

९. आणबिक बिकीरण वा आणविक इन्धनको ज्वलन पछि शेष रहेको पदार्थबाट निस्कने रेडियो धर्मिता, आणविक हातहतियार वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा भएको घटना,

१०. बीमामा समावेश भएको दुर्घटनाको परिणामस्वरूप हुने कुनै पनि क्षति (Consequential Loss of any Nature)

खण्ड २ : औषधोपचार बीमा

यस बीमालेखमा उल्लेख गरिएका शर्त, सुबिधा तथा अपवादका अधीनमा रही बीमितलाई कुनै रोग लागेमा वा दुर्घटना भई शारीरिक चोटपटक लागेमा, त्यस्तो रोग वा चोटपटकको निदानको लागि चिकित्सकको सिफारिसको आधारमा अस्पताल भर्ना भई वा नभई उपचार गर्दाको वास्तविक र आवश्यक रूपले खर्च भएको रकम बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेख भएको रकममा नबढ्ने गरी देहायका शर्तहरूको अधीनमा रही बीमितलाई भुक्तानी गरिनेछ ।

२.१ **बीमाङ्कको हदः**

अस्पताल भर्ना: रु. ८०,००० (रुपैयाँ असी हजारसम्म)

ओ.पि.डी सेवा: रु २०,००० (रुपैयाँ बीस हजारसम्म)

२.२ **दावी नपाइने अवस्थाहरू (अपवाद):**

क) यस बीमालेखमा स्पष्ट रूपले अर्को व्यवस्था उल्लेख नभएसम्म निम्न अवस्थामा गरिएका वा निम्न अवस्थासंग सम्बन्धित उपचार खर्च व्यहोरिने छैन ।

१. युद्ध, अतिक्रमण, विदेशी सैन्य कारवाही, घोषित वा अघोषित, गृह युद्ध, सैनिक बिद्रोह, राज्य क्रान्ति तथा युद्ध समानका घटनाहरू,

२. आणविक बिकीरण वा आणविक इन्धनको ज्वलन पछि शेष रहेको पदार्थबाट निस्कने रेडियो धर्मिता, आणविक हातहतियार वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा भएको घटना,

३. होशमा भई वा नभई गरेको आत्मघात वा आत्महत्याको प्रयास,

४. लागु पदार्थ वा मादक पदार्थ वा नसालु पदार्थको कुलतबाट हटाउन/छुटाउनको लागि गरिएको उपचार खर्च,

५. मोटोपन वा अत्यधिक मोटोपनको उपचार वा तौल नियन्त्रण कार्यमा गरिएको खर्च,

६. मानसिक रोग, सन्ताप, मानसिक वा मनोवैज्ञानिक विचलनको उपचारमा लागेको कुनै पनि खर्च,

७. यौनरोग, यौन सम्बन्धबाट सर्ने रोगहरू जस्तै एड्स (एक्वाईर्ड इम्यून डिफिसियन्सी सेन्ड्रम) वा एचआइभी (ह्यूमन इम्यून डेफिसियन्सी भाइरस) संक्रमण र यसबाट हुनसक्ने रोगहरू जस्तै एआरसी (एड्ससंग सम्बन्धित जटिलता), मस्तिष्कमा हुने लिम्फोमास, मस्तिष्कमा हुने क्यान्सर (कपोसी सार्कोमा), क्षयरोग,

८. गर्भावस्था (स्वैच्छिक गभर्पतन सहित), गर्भपात (दुर्घटना वा बिमारीको कारणबाट बाहेक), मातृत्व वा बालबालिकाको जन्म सुत्केरी सम्बन्धी (शल्यक्रिया सेवा समेत),

९. बाँझोपना हटाउन वा गर्भाधारण गर्नका लागि गरिने उपचार वा उपचारको प्रक्रिया वा सट्टा आमा (सरोगेट मदर) को रूपमा बच्चा जन्माउने लगायत गर्भ निरोधक औषधि वा सामग्रीको आपूर्ति, प्रयोग वा सेवाहरू उपभोग गर्दा उब्जिएका जटिलताहरूसंग सम्बन्धित उपचार,

१०. अस्पताल भर्ना नभई गरिने दन्त उपचार एवं अन्य कुनै प्रकारको शल्यक्रिया उपचार,

११. कुनै दुर्घटनाका कारणले भएको घाउ, चोटपटक वा रोगको कारण उत्पन्न समस्याको उपचारको क्रममा चिकित्सकद्वारा प्लाष्टिक एंव कस्मेटिक सर्जरी गर्नु पर्ने भनी प्रमाणित भएको अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा गरिने अंगको पुनर्बनोट तथा सुन्दरता सम्बन्धी उपचार वा शल्यक्रियाहरू,

१२. श्रवण प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने उपकरणहरू, चश्मा वा कन्ट्याक्ट लेन्स (आँखा सम्बन्धी थेरापी समावेश गरिएको), कृत्रिम अंग, वैशाखी, वा अन्य बाह्य उपकरणहरू,

१३. अंग प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने अवस्थामा गरिने कुनै पनि खर्चहरू

१४. आत्महत्याको प्रयास वा अन्य जुनसुकै कारणबाट जानीजानी आफैलाई चोट लगाउने, मादक पदार्थ वा रक्सी सेवन गर्ने, दुरुपयोग र दुर्व्यवहारबाट हुने चोटपटक वा बिमारी,

१५. बदनियत पूर्वक वा आपराधिक मनसायले बीमितले कानून उल्लंघन हुने आचरण गर्दा वा त्यसको परिणामबाट निजलाई भएको रोग वा चोटपटक,

१६. अंगदान गर्ने व्यक्तिको छनोट, उपचार लगायत प्रत्यारोपण शल्यक्रियामा सो दाताबाट अंग हटाउन गरिने शल्यक्रिया,

१७. एलोपेथिक उपचार पद्धति बाहेक अन्य उपचार पद्धति,

१८. अस्पताल भर्नाको वा सोको परिणामस्वरूप हुने वा अप्रत्यक्ष नोक्सानी वा खर्चहरू ।

खण्ड ३ : घातक रोग (Critical Illness)

यस बीमालेखमा उल्लेख गरिएका शर्त, सुबिधा तथा अपवादका अधीनमा रही बीमा अवधिभित्र करार जारी भएको ९० दिनको प्रतीक्षा अवधि पछि बीमितलाई

कुनै घातक रोगहरू लागेको चिकित्सकबाट प्रमाणित भएमा बीमाङ्क रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

यस बीमालेखले रक्षापरण गर्ने घातक रोगहरू निम्न बमोजिम रहेका छन्:

क्र.सं.	रोगहरूको नाम	Name of Diseases
१.	अर्बुद रोग	Cancer
२.	अन्तिम अवस्थाको किड्नी निष्क्रियता	End Stage Renal Failure requiring regular Dialysis
३.	शरीरको स्नायु तन्त्रमा हुने खराबी वा मल्टिपल स्क्लेरोसिस	Multiple sclerosis with persisting symptoms
४.	दिमागको ट्युमर	Benign brain tumor
५.	नशा सम्बन्धी रोग पार्किन्सन	Parkinson's Disease
६.	अन्तिम अवस्थाको लिभरको रोग	End Stage Liver Disease
७.	नशाको कार्यक्षमता ह्रास हुँदै जाने रोग अल्जाईमर्स	Alzheimer's Disease
८.	शरीरको अत्यावश्यक मुख्य अंग वा बोनम्यारोको प्रत्यारोपण	Major organ /bone marrow transplant
९.	मुटुको भल्व प्रतिस्थापन वा मर्मत गर्ने कार्य	Heart valve replacement or repair
१०.	मुटुको रक्तनलीको बाइपास शल्यक्रिया	Coronary Artery Bypass Graft
११.	शरीरको मुख्य धमनी (मुटुदेखि पेटसम्म) को शल्यक्रिया	Surgery of Aorta
१२.	स्थायी रूपमा रहने स्ट्रोक (मस्तिष्कको रक्त संचार प्रणालीमा आउने समस्या) वा मस्तिष्क घात	Stroke resulting in permanent symptoms
१३.	शरीरको अवयवहरूको स्थायी पक्षघाट	Permanent paralysis of limbs
१४.	पहिलो पटक भएको हर्ट एट्याक (हृदयघाट) वा मुटुको रक्त संचार प्रणालीमा आउने समस्या	yocardial Infraction or First heart attack
१५.	अचेत रहने अवस्था "कोमा"	Coma of specified severity
१६.	शरीरको ५०% भन्दा बढी भाग जलेको अवस्था	Major Burns (at least 50% of body surface area)
१७.	पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको दुवै कान नसुन्ने अवस्था	Total and Irreversible loss of hearing in both ears
१८.	पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको बोल्न नसक्ने अवस्था	Total and Irreversible loss of speech

*. घातक रोग सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा संलग्न गरिएको छ ।

३.१ दावी नपाइने अवस्थाहरू (अपवाद):

निम्न लिखित अवस्थामा दावी स्वीकार गर्न वा दावी भुक्तानी गर्न बीमक बाध्य हुने छैन :

१. रोगको पहिचान/निदान वा गम्भीर रोग पहिचान भएको विवरण बीमितले बीमकमा पेश नगरेमा,

२. बीमालेख शुरू हुनुभन्दा पहिलेदेखि नै रहेको वा बीमालेख शुरू भए पछि बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेख भएको प्रतीक्षा अवधिभित्र सिर्जना भएको कुनै पनि प्रकारको अवस्था, शल्यक्रिया, रोग, बिरामीपन ।

शर्तहरू

१. यस बीमालेखको कुनै भागमा प्रयोग हुने विशेष अर्थ सहितको शब्द वा वाक्यांशको अर्थ जहाँ जुन अवस्थामा प्रयोग हुन्छ त्यही मान्य हुनेछ ।

२. यस बीमालेख अन्तर्गत दावी योग्य वा दावी हुन सक्ने कुनै घटना घटेमा वा भएमा त्यसको जानकारी यथाशीघ्र बीमितले बीमकलाई दिनुपर्दछ ।

३. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमितको तर्फबाट बीमकलाई गरिएको दावी प्रमाणित हुने कागजात बीमक समक्ष पेश नभएसम्म बीमकले यस बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

४. यस बीमालेखको अनुसूचीमा बीमा अवधि समाप्त हुने भनी उल्लेख भएको मितिमा स्थानीय समय अनुसार रातको बाह्र बजेपछि यस बीमालेखको अवधि समाप्त हुनेछ ।

५. बीमितले जोखिम अनुमान गर्नको लागि आवश्यक पर्ने वास्तविकता लुकाई झुठ्ठा विवरण उल्लेख गरेमा, वा बीमालेखको कुनै पनि शर्त पालना नभएमा यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

६. कुनै दावीको सिलसिलामा झुठ्ठा बयान दिई बीमितले वा निजको तर्फबाट अधिकार प्राप्त व्यक्तिले यो बीमालेख अन्तर्गत कुनै अनुचित लाभ उठाउन खोजेमा, यस बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट बीमित बंचित हुनेछ ।

७. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमा दावी सम्बन्धी कुनै विवाद उत्पन्न भएमा प्रचलित बीमा ऐन बमोजिम हुनेछ ।

परिभाषा

"**दुर्घटना**" भन्नाले कुनै पनि बाहिरी आँखाले देख्न सकिने र सांघातिक माध्यमबाट आकस्मिक वा अप्रत्यासित घटनालाई सम्झनु पर्दछ ।

"**संस्था**" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई सम्बन्धित निकायबाट इजाजत-पत्र प्राप्त बैंक, वित्तीय संस्था, सहकारी संस्था वा अन्य संस्था सम्झनु पर्छ ।

"**अस्पताल**" भन्नाले नेपालमा प्रचलित कानूनी व्यवस्था अनुरूप स्वीकृति प्राप्त गरी स्थापना भएर संचालनमा रहेको अस्पतालको मापदण्ड पूरा गरेको संस्थालाई सम्झनु पर्दछ । यस बीमालेख अन्तर्गत ऐलोप्याथिक पद्धतिबाट एलोप्याथिक अस्पतालमा उपचार गरेको अवस्थालाई बुझाउँछ ।

"**अस्पताल भर्ना**" भन्नाले स्वास्थ्यकर्मीको लिखित सुझाव बमोजिम लगातार कम्तिमा चौबिस घण्टा अस्पतालको उपचार कक्षमा भर्ना भएको अवस्था सम्झनु पर्दछ ।

"**चोटपटक**" भन्नाले बीमालेख अवधिभित्र दुर्घटनाको प्रत्यक्ष कारणबाट बीमितको शरीरमा उत्पन्न घाउचोट आदिलाई सम्झनु पर्दछ ।

"**चिकित्सक**" भन्नाले मान्यता प्राप्त मेडिकल संस्थाबाट चिकित्सकको उपाधि हासिल गरी नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भई इजाजत-पत्र प्राप्त गरेको र इजाजत-पत्रमा व्यवस्था गरिए बमोजिम कार्य गर्दै आइरहेको व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ ।

"**बीमालेख**" भन्नाले बीमाको करारनामा सम्बन्धी अधिकार तथा दायित्व उल्लेख भएको लिखत सम्झनु पर्छ ।

"**बीमा अवधि**" भन्नाले यस कम्पनीबाट बीमालेख जारी भएको मितिदेखि बीमालेखको अनुसूचीमा स्पष्ट रूपले उल्लेख भएको बीमा समाप्ति मितिसम्मको अवधिलाई सम्झनु पर्दछ ।

"**इच्छाइएको व्यक्ति**" भन्नाले बीमालेखको अवधिभित्र बीमितको मृत्यु भएको खण्डमा यस बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी रकम प्राप्त गर्नको लागि बीमित व्यक्तिद्वारा इच्छाइएको व्यक्ति वा बीमा ऐन, २०४९ बमोजिमको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

"**शल्यक्रिया**" भन्नाले रोगको पहिचान, रोगको निदान वा दुर्घटनाको कारणबाट शरीरमा परेको असर कम गर्न वा हटाउने उद्देश्यको लागि चिकित्सकले बेहोस पारेर वा लट्याएर (Use of Anaesthesia) हाते उपकरण वा मेशीनको सहायताबाट शरीरमा चिरफार गरेर गरिने उपचार वा प्रक्रिया भन्ने संझनु पर्दछ ।

"**पूर्व विद्यमान अवस्था तथा रोगहरू**" भन्नाले बीमालेख जारी गर्नुभन्दा १२ महिना पहिलेदेखि नै कुनै बिमारी वा चोटपटक वा रोग वा अन्य यस्तै प्रकारको अवस्थाहरूको लक्षण वा चिन्ह देखा परी नियमित रूपमा निराकरणको लागि सम्बन्धित चिकित्सकबाट स्वास्थ्योपचार, सल्लाह वा चिरफार आदि सेवा लिएको सम्झनु पर्दछ ।

"**अनुसूची**" भन्नाले यस अनुसूची र यसका भागहरू र यसमा राखिएको, जोडिएको वा यसमा संलग्न गरिएको अन्य कुनै कागजपत्रहरू समेतलाई जनाउँछ ।

"**बीमाङ्क रकम**" भन्नाले प्रस्ताव फाराममा उल्लेख गरेको रकमलाई सम्झनुपर्छ ।

"**बीमित**" भन्नाले निक्षेपकर्ता, सदस्य वा ऋणी भन्ने बुझिन्छ ।

अनुसूची २

बीमालेख अन्तर्गतका लाभहरू	**Benefits - Critical Illness Insurance**
क) पहिलो पटक पत्ता लागेको तल उल्लिखित रोगहरू:	**A) First Diagnosis of the below-mentioned Illnesses**
१. क्यान्सर (अर्बुद रोग)	1. Cancer
२. अन्तिम अवस्थाको किड्नी निष्क्रियता	2. End Stage Renal Failure
३. मल्टिपल स्क्लेरोसिस (शरीरको स्नायु तन्त्रमा हुने खराबी))	3. Multiple Sclerosis
४. दिमागको ट्युमर	4. Benign Brain Tumour
५. पार्किन्सनस (नशा सम्बन्धी रोग)	5. Parkinson's Disease
६. अन्तिम अवस्थाको लिभरको रोग	6. End Stage Liver Disease
७. नशाको कार्यक्षमता ह्रास हुँदै जाने रोग अल्जाइमर्स	7. Alzheimer's Disease
ख) तल उल्लिखित पहिलो पटक भएको शल्यक्रिया	**b) Undergoing for the first time of the following surgical procedures**
१. शरीरको अत्यावश्यक मुख्य अंगको प्रत्यारोपण	1. Major Organ/Bone Marrow Transplant
२. मुटुको भल्व प्रतिस्थापन	2. Heart Valve Replacement or Repair
३. मुटुको रक्तनलीको बाइपास शल्यक्रिया	3. Coronary Artery Bypass Graft
४. शरीरको मुख्य धमनी (मुटुदेखि पेटसम्म) को शल्यक्रिया	4. Surgery of Aorta
ग) तल उल्लिखित पहिलो पटक भएको स्वास्थ्य सम्बन्धी घटना	**c) Occurrence for the first time of the following medical events more specifically described below:**
१. स्ट्रोक (मस्तिष्कको रक्त संचार प्रणालीमा आउने समस्या) वा मस्तिष्क-घात जुन स्थायी रूपमा रहन्छ ।	1. Stroke resulting in Permanent Symptom
२. प्यारालाइसिस (पक्षघात)	2. Paralysis
३. हर्ट एट्याक (हृदयाघात) वा मुटुको रक्त संचार प्रणालीको समस्या	3. Myocardial Infarction or Heart Attack
४. अचेत भएर रहने अवस्थामा "कोमा"	4. Coma of Specified Severity
५. शरीरको ५०% भन्दा बढी जलेको अवस्था	5. Major Burns (at least 50% of body surface area)
६. पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको दुवै कान नसुन्ने अवस्था	6. Total and Irreversible loss of hearing in both ears
७. पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको बोल्न नसक्ने अवस्था	7. Total and Irreversible loss of speech

(क) निम्न अनुसारका विवरण भएका पहिलो पटक पत्ता लागेको तल उल्लिखित रोगहरू

क्यान्सर (अर्बुद) रोग

एक रोग जुन Malignant ट्युमर र अनियन्त्रित वृद्धि, Malignant Cell को फैलावट र टिस्युको संक्रमणबाट चिनिन्छ । अर्बुद रोग (Cancer) मा ल्युकेमिया (Blood Cancer) र हडकिन्स रोग जस्ता लिम्फाटिक व्यवस्थाको घातक रोग समेत समावेश हुन्छ । तर निम्न अवस्था यसमा समावेश हुँदैन:

- पूर्व संक्रमित/घातक, अतिक्रमण नहुने वा T1 (TNM) बर्गीकरणसम्मको वर्गमा पर्ने स्तनको अर्बुद रोग (Breast Cancer) र प्रोस्टेट ग्रन्थी बढ्ने/ट्युमर ।
- ट्युमर जुन इन्डोस्कोपी प्रक्रियाबाट ठीक हुन्छ ।
- Kaposis Sarcoma वा अरू कुनै मालिगनेन्ट ट्युमर जुन HIV भाइरससंग जोडिएका हुन्छन् ।
- कुनै पनि छालाको क्यान्सर, Invasive, मालिगनेन्ट, मेलानोमा बाहेक
- T1 No Mo प्यापीलेरी, १ से.मी. भन्दा कम व्यास भएको थाइराइडको क्यान्सर ।
- ट्युमर जुन प्राणघातक हुँदैन र जसमा शल्यक्रियाको आवश्यकता पर्दैन ।
- ट्युमर जुन फर्केका छन् जुन यस बीमालेख लागू हुनुभन्दा १८० दिन पहिले देखापरेको थियो ।

अन्तिम अवस्थाको किड्नी निष्क्रियता

दुवै किड्नीले निको नहुने गरी काम गर्न छाडेको अवस्था, जसमा नियमित रूपमा डायलाइसिस गर्नुपर्ने हुन्छ वा किड्नी प्रत्यारोपण गर्नु पर्ने हुन्छ ।

मल्टिपल स्क्लेरोसिस (शरीरको स्नायु तन्त्रमा हुने खराबी)

स्नायु विशेषज्ञ चिकित्सकबाट स्पष्ट रूपमा पत्ता लागेको शरीरको स्नायु तन्त्रमा हुने खराबी (Multiple Sclerosis) । यस रोगबाट पीडित बीमितमा नशा सम्बन्धी समस्या/खराबी/बिसंगती कमसेकम ६ महिनादेखि लगातार भइरहेको वा दुई पटकसम्म जाँच गराउँदा पनि यो रोग भइरहेको हुनु पर्नेछ ।

माथि उल्लिखित रोगमा डिम्येलिनेशन (Demyelination) को बिशिष्ट लक्षण देखिनु र एमआरआइ (Magnetic Resonance Imaging) मा मोटर संवेदनात्मक कार्यप्रणाली (Motor and sensory functions) कमजोर/खराब भएको प्रमाणित हुनु पर्छ ।

दिमागको ट्युमर

निम्न लक्षणहरू भएको मगजमा हुने अर्बुदजन्य कोशिका वा गाँठो

१. अर्बुदजन्य कोशिका प्राण-घातक भएको,

२. यसले मगजलाई क्षति गर्न थालिसकेको, र

३. यसमा शल्यक्रिया गरिसकिएको वा शल्यक्रिया गर्न नसकिने अवस्थामा रहेको अवस्थामा नशा सम्बन्धी शल्य-चिकित्सकले स्थायी रूपमा नशाको कार्यक्षमता ऱ्हास गर्न थालेको प्रमाणित गरेको,

निम्न अनुसारका अवस्थाहरू समावेश नहुने

सिस्ट, ग्र्यानुलोमास, भास्कुलर मालफोर्मेशन, हेमाटोमास, पिट्यटरी ग्लाण्ड वा मेरुदण्ड वा एकोस्टिक नर्भमा हुने गाँठो वा अर्बुदजन्य कोशिका ।

पार्किन्सन्स (नशा सम्बन्धी) रोग

नशाको कार्यक्षमतामा ऱ्हास आई तल उल्लिखितमध्ये कम्तिमा कुनै तीन अवस्थाहरूमा स्थायी रूपमा कार्य गर्न असक्षम भएमा पार्किन्सन रोग भएको हुनेछ ।

१. अन्य कसैको मद्दत बिना ओछ्यानमा सुत्न वा उठ्न नसकिने ।

(a) First Diagnosis of the below-mentioned Illnesses more specifically described below

Cancer

A disease manifested by the presence of a malignant tumor characterized by the uncontrolled growth and spread of malignant cells, and the invasion of tissue. The term cancer also includes leukemia and malignant disease of the lymphatic system such as Hodgkin's Disease. But excluding:

- All tumors that are histological described as pre-malignant, non-invasive or carcinoma in situ, prostate tumors classified upto T1 (under the TNM classification).
- Tumors treated by endoscopic procedures alone
- Kaposi's Sarcoma or any other malignant tumor in the presence of any Human Immuno-deficiency virus.
- Any skin cancer other than invasive malignant melanoma (starting with Clark Level III)
- T1 No Mo (under the TNM classification System) papillary carcinoma of the thyroid less than 1 cm in diameter
- Tumors that pose no threat to life and for which no treatment is required
- Tumors that are a recurrence of metastasis of a tumor that first occurred prior to 180 days following the policy start date.

End Stage Renal Failure

End stage renal disease presented as chronic irreversible failure of both kidneys to function, as a result of which either regular renal dialysis (hemodialysis or peritoneal dialysis) is instituted or renal transplantation is carried out.

Multiple Sclerosis

Unequivocal diagnosis of multiple sclerosis by a consultant neurologist. The Insured must exhibit neurological abnormalities that have existed for a continuous period of at least 6 months or must have had at least two clinically documented episodes.

The above must be evidenced by the typical symptoms of demyelination and impairment of motor and sensory functions as well as by typical MRI findings.

Benign Brain Tumour

A benign intracranial tumor where the following conditions are met:

i. The tumor is life threatening

ii. It has caused damage to the brain and

iii. It has undergone surgical removal or, if inoperable has caused permanent neurological deficit certified by a neuro-surgeon

The following are excluded:

Cysts, Granulomas, Vascular Malformations, Haematomas, Tumors of the pituitary gland or spine or tumors of acoustic nerve.

Parkinson's Disease

he occurrence of Parkinson's Disease where there is an associated Neurological Deficit that results in Permanent Inability to perform independently atleast three of the activities of daily living as defined below

i. Transfer: Getting in and out of bed without requiring external physical assistance

२. अन्य कसैको मद्दत बिना एक कोठाबाट अर्को कोठामा जान नसकिने ।

३. अन्य कसैको मद्दत बिना लुगा खोल्न वा लगाउन नसकिने ।

४. अन्य कसैको मद्दत बिना नुहाई धुवाई (बाथ टब वा धारामा जान र आउन समेत) गर्न नसकिने अवस्था ।

५. पाकेको खानाको लागि कुनै पनि कार्य गर्न नसकिने अवस्था ।

लागु औषधि वा मादक पदार्थको सेवनबाट भएको पार्किन्सन रोग यसमा समावेश हुने छैन ।

अन्तिम अवस्थाको लिभरको रोग

अन्तिम अवस्थाको लिभरको रोग जसले सिरोसिस गराउँछ र जसमा तलका सबै अवस्थाहरू देखा पर्छन् :

(क) स्थायी जन्डिस,

(ख) एसाइट्स (पेटको भित्तामा तरल जम्ने अवस्था)

(ग) एन्सोफ्यालोप्याथी (दिमागको रोग)

(घ) पोर्टल नशा (पेट, आन्द्रा, स्प्लिन र पान्क्रियाजबाट आएर एकै नशा भई लिभरमा जाने नशा) मा हुने उच्च रक्तचाप,

लागु औषधि वा मादक पदार्थको सेवनबाट भएको लिभरको रोग यसमा समावेश हुने छैन ।

नशाको कार्यक्षमता ऱ्हास हुँदै जाने रोज अल्जाइमर्स

नशाको कार्यक्षमता कम हुँदै गई स्थायी रूपमा नुहाउन, लुगा लगाउन फुकाल्न, ट्वाइलेटमा प्रयोग गर्न, ओछ्यानबाट कुर्सीमा वा कुर्सीबाट ओछ्यानमा जान, आफैलाई नियन्त्रण गर्न, खान/पिउन, औषधि लिन वा रोगको कारणबाट अन्यको सहयोग लिनु परेमा र निगरानी गर्नु पर्ने अवस्थाको चिकित्सकीय परीक्षणबाट पहिचान भएमा अल्जाईमर्स रोग लागेको हुनेछ ।

माथि उल्लिखित अवस्थाहरू कम्तिमा ३ महिनासम्म विद्यमान रहेको चिकित्सकीय परीक्षणबाट प्रमाणित हुनु पनछ ।

(ख) निम्न अनुसारका विवरण भएका तल उल्लिखित पहिलो पटक भएको शल्यक्रिया

शरीरको अत्यावश्यक मुख्य अंग र बोन म्यारोको प्रत्यारोपण

निम्न प्रकारका अंगहरूको प्रत्यारोपण (Transplant)

- हाडभित्र हुने काम नलाग्ने/खराब मज्जालाई शल्यक्रियाद्वारा पूर्ण रूपमा हटाई हेम्याटोपोइटिक स्टेम सेल्स (Haematopoietic stem cells) को प्रयोगद्वारा गरिने हाडभित्र हुने मज्ज (Bone Marrow) को प्रत्यारोपण वा
- निको नहुने गरी खराब भएको वा काम नलाग्ने भएको निम्न अनुसारका मानवीय अंगहरूको पूर्ण रूपमा गरिने प्रत्यारोपण:

  मुटु, फोक्सो, लिभर, प्यान्क्रियाज वा किड्नी ।
- माथि उल्लिखित अंग प्रत्यारोपण आवश्यक भएको अवस्था विशेषज्ञ चिकित्सकद्वारा प्रमाणित हुनु पर्छ ।

स्टेम सेलको प्रत्यारोपण र कुनै अंगको आंशिक वा कुनै भाग मात्रको प्रत्यारोपण यस बीमामा समावेश हुने छैन ।

मुटुको भल्व प्रतिस्थापन

मुटुको भल्वमा हुने खराबीको कारणबाट चिकित्सकीय रूपमा अत्यावश्यक भएको मुटुको भल्ब प्रतिस्थापन गर्नको लागि गरिने ओपन हार्ट सर्जरी (Open Heart Surgery) । बेलुन र क्याथेटर प्रविधिको प्रयोग गरेर गरिने शल्यक्रिया यसमा समावेश हुनै छैन ।

मुटुको रक्तनलीको बाइपास शल्यक्रिया

मुटुको एक वा एकभन्दा बढी नशामा रगत बग्ने स्थान सानो हुँदै जाने वा नशामा अवरोध आउने कारणबाट सो खराबीलाई हटाउन, मुटुरोग विशेषज्ञको

ii. Mobility: The ability to move from one room to another without requiring any external physical assistance

iii. Dressing: Putting on and taking of all necessary items of clothing without requiring any external physical assistance

iv. Bathing/Washing: The ability to wash in the bath or shower (including getting in and out of the bath or shower) or wash by other means

v. Eating: All tasks of getting food into the body once it has been prepared

Parkinson's disease secondary to drug and/or alcohol abuse is excluded.

Eng Stage Liver Disease

End stage liver disease resulting in cirrhosis and evidenced by all of the following criteria:

(a) permanent jaundice,

(b) ascites,

(c) encephalopathy,

(d) portal hypertension,

Liver disease secondary to alcohol or drug misuse is excluded.

Alzheimers' Disease

Clinically established diagnosis of Alzheimer's Disease (presenile dementia) resulting in a permanent inability to perform independently three or more activities of daily living - bathing, dressing/undressing, getting to and using the toilet, transferring from bed to chair or chair to bed, continence, eating/drinking and taking medication - or resulting in need of supervision and permanent presence of care staff due to the disease.

These conditions have to be medically documented for at least 3 months.

(b) Undergoing for the first time of the following surgical procedures, more specifically described below:

Major Organ / Bone Marrow Transplant

The receipt of a transplant of

- Human bone marrow using haematopoietic stem cells preceded by a total bone marrow ablation, or
- One of the following whole human organs: heart, lung, liver, pancreas or kidney, as a result of irreversible end stage failure of the respective organ
- A specialist Doctor confirms the requirement of same

Other stem cell transplants and transplants of part of an organ are excluded.

Heart Valve Replacement or Repair

The undergoing of medically necessary open heart surgery to replace a heart valve as a consequence of a heart valve defect. Surgeries using Balloon or catheter techniques are excluded.

Coronary Artery Bypass Graft

The actual undergoing for the first time of an open chest coronary artery bypass surgery to correct narrowing or blockage of one or more coronary arteries with bypass grafts provided it is recommended by cardiologist and supported with coronary angiographic

सिफारिस र मुटुको एन्जियोग्राफीबाट आवश्यक देखिएको, पहिलो पटक भएको मुटुको नशाको बाइपास शल्यक्रिया । तर एन्जियोप्लाष्टी प्रक्रियाबाट नशा फुलाउने काम वा मुटुको धमनीहरूमा गरिने उपचार वा लेजर पद्धतिद्वारा गरिने उपचारहरू समावेश हुने छैन ।

शरीरको मुख्य धमनीको शल्यक्रिया

मुटुदेखि पेटसम्म जाने शरीरको मुख्य धमनीलाई रोगको कारणबाट आवश्यक भएको अवस्थामा रोगी धमनीलाई काटेर निकाली प्रतिस्थापन गर्नको लागि गरिने शल्यक्रिया । यो परिभाषाको लागि धमनी भन्नाले घाँटीदेखि पेटसम्मको धमनी हो जसमा यसका शाखाहरू सामेल हुँदैन ।

दुर्घटनाको कारणबाट धमनीमा हुने घाउ वा चोटपटक यसमा समावेश हुने छैन ।

(ग) तल उल्लिखित पहिलो पटक भएको स्वास्थ्य सम्बन्धी घटना

स्ट्रोक (मस्तिष्कको रक्त संचार प्रणालीमा आउने समस्या वा मस्तिष्क-घात)

पहिलो पटक घटेको सेरेब्रोभास्कुलर समस्या/रोग जसले २४ घण्टाभन्दा बढी समयसम्म भइरहेको मस्तिष्क तन्तुहरूले काम नगर्ने अवस्था, रक्तस्राव र मस्तिष्कभन्दा बाहिरको स्रोतबाट रक्तसंचारमा हुने अवरोध जस्ता नशा सम्बन्धी लगातार भइरहने समस्या ।

यस समस्यामा निम्न अनुसारका अवस्थाहरू प्रमाणित हुनु पर्दछः

- MRI, कम्प्यूटराइज्ड टोमोग्राफी वा अन्य विश्वसनीय मापन प्रविधिबाट गहन रक्तस्राव, रक्तसंचारमा अवरोध वा गर्दन वा मस्तिष्कमा रगत जमेर हुने अवरोध प्रमाणित हुनु पर्छ ।
- कमसेकम ३ महीनासम्म कायम रहेको नशासम्बन्धी खराबी ।

दुर्घटना, संक्रमण वा इन्फ्लेमेटरी (सुन्निने) रोगहरूको कारणबाट हुने हल्का मस्तिष्क घात वा मस्तिष्क खराबीहरू यसमा समावेश हुने छैन ।

शरीरको अवयवहरूको स्थायी प्यारालाइसिस (पक्षाघात)

मस्तिष्क वा मेरुदण्डको चोटपटक वा रोगको कारणले
दुई वा दुई भन्दा बढी हात, खुट्टाहरू पूर्ण र स्थायी रूपमा नचल्ने हुनु । निम्न लिखित अवस्थाहरू भएमा मात्र माथि उल्लिखित रोग लागेको हुनेछ ।

- बीमितले रोग निदान र उपचारको लागि रीतपूर्वक चिकित्सकीय परामर्श पालना गर्दा पनि पत्ता लागेको समयदेखि कमसेकम ६ महिना देखि रोग रहिरहेमा, र
- सरकारी/मान्यता प्राप्त अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सकबाट पूर्ण, निको नहुने र स्थायी क्षति भएको प्रमाणित हुनु पर्ने ।

आफैले जानाजान लगाएको चोटपटकको कारणबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा हुने पक्षाघात यसमा समावेश हुने छैन ।

हार्ट एट्याक/हृदयाघात (मुटुको रक्त संचार प्रणालीको समस्या)

सम्बन्धित स्थानहरूमा अपर्याप्त रगतको आपूर्तिको कारणबाट पहिलो पटक तीक्ष्ण रूपमा भएको मुटुको तन्तुहरू अक्सिजनको कमीले आवश्यक कार्य गर्न नसक्ने गरी बेकम्मा हुने अवस्था (Myocardial Infarction) जसले मुटुको मांसपेशीलाई आवश्यक कार्य गर्न नसक्ने बनाउँछ ।

यस रोगको लागि निम्न अनुसारका सबै अवस्थाहरू प्रमाणित हुनु पर्दछः

- विशिष्ट प्रकारको छाति दुख्ने अवस्थाको श्रृंखला
- मुटुको इलेक्ट्रो कार्डियोग्राफमा देखिने विशिष्ट प्रकारको, नयाँ र तीक्ष्ण रूपमा हुने मुटुको तन्तुहरू बेकम्मा हुँदै जाने अवस्थामा परिवर्तन (ST-T elevation) जसले Q waves को विकास तिर लान्छ,
- कार्डियाक ट्रोपोनिनको उचाई (T or I) सामान्य अवस्थाको दायराको माथिल्लो सीमाभन्दा कमसेकम ३ गुणा बढी वा CPK-MB को उचाई सामान्य दायराको माथिल्लो सीमाको कमसेकम २००% भएको ।

यसमा ट्रोपोनिनको उचाई I वा T भएको non-STEMI समावेश हुने छैन ।

evidence but excluding balloon angioplasty and/or any other intra-arterial procedures or laser relief.

Surgery of Aorta

The actual undergoing of medically necessary surgery for a disease of the aorta needing excision and surgical replacement of the diseased aorta with a graft. For the purpose of this definition aorta shall mean the thoracic and abdominal aorta but not its branches.

Traumatic injury of the aorta is excluded.

(c) Occurrence for the first time of the following medical events more specifically described below:

Stroke resulting in permanent Symptoms

The first occurrence of any cerebrovascular incident producing neurological sequel lasting more than 24 hours and including infarction of brain tissue, haemorrhage and embolisation from an extra cranial source.

The following must evidence the diagnosis for the same:

- Finding on Magnetic Resonance Imaging, Computerised Tomography or any other reliable imaging techniques, demonstrate a lesion consistent with the acute haemorrhage, embolism or thrombosis.
- Neurological deficit for atleast 3 months

Transient Ischaemic Attacks and/or Brain damage due to an accident, infection, vasculitis or an inflammatory disease are excluded.

Permanent Paralysis of Limbs

Complete and permanent loss of function of two or more limbs as a result of Injury or Illness of the brain or spinal cord. Permanent loss of function of two or more limbs shall be deemed to have occurred if:

- The condition has persisted for at least 6 months from the date it was first suffered in spite of the Insured properly implementing all medical advice related to its cure, and
- A Doctor of government/recognized hospital confirms complete, irreversible and permanent loss

Paralysis resulting directly or indirectly or as a consequence of any self- inflicted injury is excluded.

Myocardial Infarction or First Heart Attack

The first occurrence of an acute myocardial infarction leading to the death of a portion of heart muscle (Myocardium) as a result of inadequate blood supply to the relevant area.

The diagnosis for the same must be evidenced by all of the following:

- An episode of typical chest pain.
- The occurrence of a typical new acute infarction changes (ST-T elevation) on the electrocardiograph and progressing to development of pathological Q waves,
- Elevation of Cardiac Troponin (T or I) to at least 3 times the upper limit of normal reference range or an elevation in CPK-MB to at least 200% of the upper limit of the normal reference range

But excluding non-STEMI with elevation of troponin I or T. Other

सामान्य प्रकारका एन्जाइना पेन तथा अन्य मुटु दुख्ने लक्षणहरू पनि यसमा समावेश हुने छैन ।

अचेत भएर रहने अवस्था

(क) अचेत भएर रहने अवस्था जसमा वाह्य घटना वा आन्तरिक आवश्यकताको लागि कुनै प्रतिक्रिया जनाउन नसक्ने र ध्यान दिन नसकिने हुन्छ । यो अवस्थाको लागि निम्न उल्लिखित सबै अवस्थाहरू विद्यमान हुनु पर्छ ।

अ वाह्य घटनाहरूको लागि कम्तिमा ९६ घण्टासम्म कुनै प्रतिक्रिया नदिने,

आ बाच्नको लागि अक्सिजन, रगत दिने वा अन्य उपकरणहरूको आवश्यकता हुने,

इ स्थायी रूपमा नशाको कार्यक्षमतामा हुने ऱ्हास जुन अचेत भएको ३० दिन पछिसम्म पनि कायम रहेको

(ख) यो अवस्था विशेषज्ञ चिकित्सकले प्रमाणित गर्नु पर्नेछ । लागु औषधि वा मादक पदार्थको सेवनबाट अचेत भएमा यसमा समावेश हुने छैन।

शरीरको ५०% भन्दा बढी भाग जलेको अवस्था

तेस्रो वर्गमा पर्ने (पूरै छाला जल्ने) गरी शरीरको कम्तिमा ५०% भाग जलेको अवस्था ।

पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको दुवै कान नसुन्ने अवस्था

रोग वा दुर्घटनाको कारणबाट पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको दुवै कान नसुन्ने अवस्था । यस्तो अवस्था नाक, कान तथा घाँटी रोगको विशेषज्ञ चिकित्सकले प्रमाणित गरेको र कानको सुन्ने क्षमताको परीक्षण गरेर प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ ।

पूर्ण तथा निको नहुने गरी भएको बोल्न नसक्ने अवस्था

रोग वा दुर्घटनाको कारणबाट भोकल कर्डमा भौतिक क्षति भई पूर्ण तथा निको नहुने भएको बोल्न नसक्ने अवस्था ।

acute coronary syndromes including but not limited to angina or chest pain are excluded from this definition.

Coma of Specified Severity

(A) A state of unconsciousness with no reaction or response to external stimuli or internal needs. This diagnosis must be supported by evidence of all of the following:

i. no response to external stimuli continuously for at least 96 hours;

ii. life support measures are necessary to sustain life; and

iii. permanent neurological deficit which must be assessed at least 30 days after the onset of the coma.

(B) The condition has to be confirmed by a specialist medical practitioner. Coma resulting directly from alcohol or drug abuse is excluded.

Major Burns (at least 50% of body surface area)

Third Degree burns covering at least 50% of body surface area

Total and irrersible loss of hearing of both ears

Total and irreversible loss of hearing in both ears as a result of Illness or Injury. The diagnosis has to be confirmed by an ear, nose and throat specialist (ENT specialist) and proven by means of audiometry.

Total and irrersible loss of Speech

Total and irreversible loss of the ability to speak due to physical damage to the vocal chords due to Illness or Injury. The condition has to be medically documented for at least 6 months.